

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงเวลาที่สังคมกำลังขยายตัว และเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วดังเช่นในปัจจุบัน "ข่าว" เป็นสิ่งซึ่งบุคคลต่าง ๆ ซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมต้องการที่จะได้รับ เพื่อที่จะได้ทราบถึงเหตุการณ์ และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งที่เป็นเรื่องใกล้ตัว และเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคมอื่นทั้งนี้ เพื่อที่บุคคลจะได้ นำความรู้และความเข้าใจที่ได้รับจากข้อมูลข่าวสารเหล่านี้มาใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตลอดจนการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ แวดล้อม ดังนั้นในยุคปัจจุบันสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ในการรายงานข่าวได้แก่หนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ จึงมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยสร้างความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นให้แก่สมาชิกของสังคม และนับว่าบทบาทเช่นนี้ก็ยิ่งทวีความสำคัญขึ้น จึงเป็นแรงผลักดันให้สื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ในการรายงานข่าว ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพเพื่อแข่งขันในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอยู่ตลอดเวลา

ท่ามกลางการแข่งขันของสื่อมวลชนในการบริการข่าวสารแก่ผู้รับสารนั้น สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีการแข่งขันในการนำเสนอข่าวสารอย่างเห็นได้ชัด นับตั้งแต่มีการปรับปรุงรูปโฉมของรายการข่าวให้น่าสนใจ และน่าติดตามมากยิ่งขึ้นในการบุกเบิกของ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล และทีมงานทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อสมท. ในปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา สถานีโทรทัศน์ทุกช่องไม่ว่าจะเป็นช่อง 3, 5, 7, 9 หรือแม้แต่ช่อง 11 ของกรมประชาสัมพันธ์ต่างก็หันมาให้ความสนใจและทุ่มเทในการผลิตรายการข่าวกันอย่างจริงจังมากขึ้นทั้งในด้านรูปแบบวิธีการนำเสนอ วิธีการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของข่าว การทำงานในเบื้องข่าวของกองบรรณาธิการข่าวประจำวันและทีมงานในการคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอแก่ผู้ชมนั้น เป็น

สิ่งที่น่าสนใจเพราะตัวข่าวเองมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) ไม่หยุดนิ่งตายตัว ในขณะที่ข่าวเรื่องนี้มีคุณค่า แต่ในอีกไม่ถึง 10 นาทีข้างหน้า ข่าวนี้อาจจะหมดคุณค่าลงหรือในทางกลับกันอาจจะมีคุณค่าเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมก็เป็นได้ กล่าวคือ ข่าวที่ถูกคัดเลือกไว้แล้วในตอนแรก อาจจะหมดคุณค่าหรือเน่าเปื่อยไป เมื่อถึงเวลาจะออกอากาศจริงเนื่องจากได้ข่าวใหม่ที่มีคุณค่ามากกว่าเข้ามาแทนที่ หรือในทางกลับกันข่าวที่ตัดทิ้งไปในตอนแรก เนื่องจากเห็นว่าไม่สำคัญ อาจจะต้องนำกลับมาออกอากาศเนื่องจากมีเวลาเหลือ ทั้งนี้เนื่องจากภายในห้องข่าวจะมีการไหลของข่าวอยู่เสมอ และเวลาเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการกำหนดคุณค่าของข่าว แต่เท่าที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษากระบวนการคัดเลือกข่าวอย่างจริงจัง จะมีบ้างก็เป็นการศึกษาถึงวิธีการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของข่าว (อรนุช, 2529) ซึ่งมองว่าปัจจัยทุกปัจจัยมีผลต่อการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของข่าวเท่ากันหมดทุกข่าว และในทุกขั้นตอนทั้งนี้เนื่องจากอรนุชไม่ได้เข้าไปศึกษา ถึงสภาพการทำงานในห้องข่าวจริง ๆ หากแต่ใช้วิธีศึกษาจากสคริปต์ข่าวประกอบการสัมภาษณ์เฉพาะแต่บรรณาธิการ และหัวหน้าฝ่ายข่าวเท่านั้นผลการศึกษาที่ได้รับไม่ได้ให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการคัดเลือกข่าวมากนัก

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะศึกษาเรื่อง กระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์โดยจะศึกษากรณีฝ่ายข่าวของสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 สี เพื่อที่จะศึกษากระบวนการคัดเลือกข่าวและปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวในแต่ละขั้นตอน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อเข้าใจถึงกระบวนการการคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศประจำวัน
2. เพื่อทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวในแต่ละขั้นตอน

ปัญหาวิจัย

1. กระบวนการคัดเลือกข่าว เพื่อนำออกอากาศประจำวันเป็นอย่างไร มีกี่ขั้นตอน อะไรบ้าง

2. มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวในแต่ละขั้นตอน และปัจจัยนั้นมีผลอย่างไร

ข้อสันนิษฐานการวิจัย

1. กระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์แต่ละประเภทเพื่อออกอากาศประจำวันแตกต่างกัน
2. ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์แต่ละประเภท แตกต่างกัน

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย ในการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการคัดเลือกข่าวเพื่อออกอากาศประจำวัน ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะกรณีของสถานีโทรทัศน์สีช่อง 7 เท่านั้น สำหรับรายการข่าวที่จะศึกษาในครั้งนี้ จะเลือกศึกษาเฉพาะรายการข่าวภาค 19.30 น. และข่าวภาค 20.00 น. โดยจะศึกษาข่าวซึ่งออกอากาศติดต่อกันเป็นระยะเวลา 1 เดือน

ข้อจำกัดในการวิจัย ข้อจำกัดที่สำคัญในการวิจัยครั้งนี้คือการเข้าถึงข้อมูลทั้งจากข้อมูลเอกสารและจากบุคคล ต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสัมภาษณ์บรรณาธิการข่าวและศูนย์ข่าว และการรวบรวมบทข่าวโทรทัศน์ เพราะถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลฝ่ายข่าวเป็นอย่างดีแล้ว ข้อมูลที่จะนำมาประกอบการศึกษา ครั้งนี้ จะไม่สามารถมีได้เลย

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

กระบวนการคัดเลือกข่าว

หมายถึง ขั้นตอนการคัดเลือกข่าวโทรทัศน์เพื่อนำไปออกอากาศประจำวัน ตั้งแต่การเลือกเรื่องที่จะทำ, การลือข่าว-ทำข่าว, การเขียนข่าว, การติดต่อข่าว, การคัดเลือกและจัดเรียงลำดับความสำคัญ และการคัดเลือกออกอากาศ

ข่าวโทรทัศน์

หมายถึง ข่าวโทรทัศน์ที่นำเสนอเป็นประจำทุกวัน ในรายการข่าวภาค 19.30 น. และข่าวภาค 20.00 น. ของสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในงานวิจัยนี้ หมายถึงรายงานข่าว, สารคดีเชิงข่าว และ คอลัมน์ประจำต่าง ๆ ที่แทรกอยู่ในช่วงของรายการข่าวทั้งหมด ไม่นับรวมการนำเสนอข่าวในช่วงสั้น เช่น ข่าวเด็ดเจ็ดสี ข่าวเกษตรกร ข่าวพยากรณ์อากาศ หรือข่าวอินไซด์ที่ออกอากาศก่อนข่าวภาค 19.30 น. หรือหลังจบข่าวภาค 20.00 น. แล้ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการคัดเลือกข่าวเพื่อนำออกอากาศของสถานีโทรทัศน์
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพการทำงานที่แท้จริงภายใต้เงื่อนไข และขีดจำกัดของสื่อโทรทัศน์ที่ต้องผลิตข่าวออกอากาศเป็นประจำทุกวัน
3. เป็นข้อมูลในการเสนอแนะแนวทางเพื่อปรับปรุง และพัฒนารายการข่าวทางโทรทัศน์ต่อไป